

18.10.2014
ТЗВЗВЖа

ТЗВЗВЖа

КАЗУС

(Запис на заповед и производство по чл.422 от ГПК)

„Спорт тех” ООД, гр. София в рамките на производство за издаване на заповед за незабавно изпълнение по реда на чл.418, във вр. с чл.417 от ГПК се снабдил въз основа на запис на заповед със заповед за изпълнение и изпълнителен лист против „Д и Д ритейл” ООД, гр. Пловдив, представлявано от управителят Начо Таков Делев и Начо Таков Делев, като физическо лице за сумата от 21 964 лв., дължими по запис на заповед издаден на 08.02.2006 г., ведно със законна лихва от датата на подаване на заявлението. От страна на двамата длъжници в производството в срока по чл.414 от ГПК е подадено възражение. Заявителят „Спорт тех” ООД, гр. София е депозирал пред районен съд искова молба с правно основание чл.422, във вр. с чл.415 от ГПК, да бъде признато за установено по отношение на ответниците „Д и Д ритейл” ООД, гр. Пловдив и Начо Таков Делев, че в полза на ищеца съществува парично вземане за сумата 21 964 лв. към солидарно задължените ответници, произтичащо от запис на заповед, издаден на 08.02.2006 г. с падеж 08.04.2006 г., въз основа на който са издадени заповед за изпълнение на парично задължение по чл.417 ГПК от 11.11.2008 г. и изпълнителен лист.

В срока за писмен отговор от страна на ответниците са направени възражения, в които се твърди, че между страните не е било налице подобно каузално правоотношение, като се твърди, че между страните е имало договор за продажба на отложено плащане, но задълженията по него са били изцяло заплатени, твърди се също че процесният запис на заповед не може да установи вземане срещу двамата ответници, доколкото носи само един подпис, а не два, както и с оглед обстоятелството, че ценната книга не установява при какви условия и за какъв дял от общият дълг отговарят издателите.

В рамките на производството се установява следното: Според чл.2, ал.2 от предания договор за всяка извършена продажба се съставя протокол за продажба, съдържащ описание, количество, цени и обща стойност на стоките и срок за плащане. В чл.4 от договора е предвидено, че общата стойност на получените, но неплатени стоки от купувача (кредит лимит) не може да надхвърля 40000 лв. Съгласно чл.10 от договора като обезпечение на закупените стоки на отложено плащане собственикът и/или управителят на фирмата- купувач подписва запис на заповед за стойността на получените стоки. С оглед приетите доказателства в крайна сметка е установено, че записът на заповед е издаден във връзка с конкретна доставка, за която е съставен протокол за продажба.

В своето решение първоинстанционният съд е отхвърлил така предявените субективно съединени иски. Въззивната инстанция е потвърдила решението на първата, макар и с други мотиви.

В подадената касационна жалба допускането на касационно обжалване е обосновано с основанията по чл.280, ал.1, т.1 и т.3 ГПК, а като обуславящи за изхода на делото са формулирани и следните въпроси : „Как се задължават лицата в едно менителнично правоотношение, ако са повече от едно,

когато не е посочен начин за това?” и „Допустимо ли е решение, с което въззивният съд се е произнесъл по правен въпрос (възражение срещу иска), по който първоинстанционният съд е изразил отрицателно отношение в мотивите на решението си, този въпрос не е въведен като основание с въззивната жалба и наред с това няма насрещна въззивна жалба от другата страна, и не се ли разширява така предмета на спора (делото) от съда.”

Производството е било допуснато до касационно обжалване по посочените въпроси.

ВЪПРОСИ:

1. В рамките на производство по реда на чл.422, във вр. с чл.415 от ГПК може ли въззивният съд да се отклони от пределите на въззивна проверка по реда на чл.269, изр.2 от ГПК, когато прави преценка дали изпълнителното основание по чл.417 от ГПК е редовно от външна страна?

2. При какви условия в производството по чл.422 от ГПК, когато документа по чл.417 от ГПК е запис на заповед, съдът е длъжен да изследва основанието на процесното правоотношение стоящо зад абстрактната сделка? Кой носи доказателствената тежест за установяването?

3. Страда ли от порок запис на заповед, когато задължени по него са физическо лице и представляваното от същото физическо лице дружество, но положеният под текста подпис е само един?

4. По какъв начин отговарят две лица, подписали запис на заповед, ако това не е изрично упоменато в документа?

5. Съставете примерен диспозитив на решение, с което исковата претенция се уважава.

ОТГОВОРИ ПО КАЗУС

(Запис на заповед и производство по чл.422 от ГПК)

1. В рамките на производство по реда на чл.422, във вр. с чл.415 от ГПК може ли въззивният съд да се отклони от пределите на въззивна проверка по реда на чл.269, изр.2 от ГПК, когато прави преценка дали изпълнителното основание по чл.417 от ГПК е редовно от външна страна?

Когато вземането произтича от документ, чиято формална редовност е условие за действителност на обективизираната в него правна сделка и съответно за възникване на вземането, въззивният съд не е ограничен от разпоредбата на чл.269 ГПК да се произнесе относно съществуването на вземането след като извърши самостоятелна преценка за спазване на особените изисквания, които законът поставя към формата и съдържанието на документа. По аргумент за по-силното основание съдът е длъжен да извърши такава преценка, ако ответникът - длъжник е обосновал защитната си теза в процеса с възражения и доводи за несъществуване на вземането поради пороци във формата и съдържанието на документа, послужил като основание за издаване на заповедта за изпълнение. Сред документите по чл.417 ГПК, чиято формална редовност е предпоставка за възникване на претендираното в заповедното производство вземане, е записът на заповед (чл.417, т.9 ГПК). За да удостовери валидна абстрактна менителнична сделка, пораждаща задължение за плащане на посочената от издателя парична сума, записът на заповед трябва да притежава формата и реквизитите, посочени в чл.535 ТЗ. Поради това, независимо дали е сезиран с доводи във въззивната жалба, при разглеждане на иск по чл.422 ГПК за съществуване на вземане, породено от запис на заповед, въззивният съд следва да съобрази доколко представеният от ищеца - кредитор документ отговаря на формалните изисквания на чл.535 ТЗ, които му придават значението на запис на заповед /чл.536, ал.1 ТЗ/ и на източник на вземане по абстрактна менителнична сделка.

2. При какви условия в производството по чл.422 от ГПК, когато документа по чл.417 от ГПК е запис на заповед, съдът е длъжен да изследва основанието на процесното правоотношение стоящо зад абстрактната сделка? Кой носи доказателствената тежест за установяването?

Съобразно установената практика съдът е длъжен да изследва основанието, лежащо в основата на сделката предпоставяща задължението по запис на заповед, когато налице е твърдение от страна на ответника, че между страните отсъства каузално правоотношение. В посоченият случай при налично подобно възражение на ответника съдът, при доклада си следва да укаже на ищеца, че в негова доказателствена тежест е да установи наличие на каузална сделка и всички нейни съществени елементи – страни, характер на задължението изискуемост и т.н. В подобен смисъл - Р №149/05.11.2010 г. по т.д. №49/2010 г. на I ТО на ВКС, Р №85/05.07.2012 г. по т.д. №438/2011 г. на I ТО на ВКС, Р №102/25.07.2011 г. по т.д. №672/2010 г. на II ТО на ВКС и др.

3. Страда ли от порок запис на заповед, когато задължени по него са физическо лице и представляваното от същото физическо лице дружество, но положеният под текста подпис е само един?

Обстоятелството, че Н. Д. е положил само един подпис под текста на документа, е ирелевантно за формалната редовност и действителност на записа на заповед.

Волеизявлението за менителнично задължаване е направено от физическото лице Н. Д. и доколкото той е действал едновременно в личното си качество и в качеството си на законен представител на управляваното от него търговско дружество, подписът му за издател е напълно достатъчен, за да се счете за изпълнено изискването на чл.535, т.7 ТЗ.

4.По какъв начин отговарят две лица, подписали запис на заповед, ако това не е изрично упоменато в документа?

Отсъствието на указание в текста на записа на заповед относно начина на задължаване на двамата издатели също не опорочава редовността и действителността на менителничния ефект. Основателен е доводът, че последиците от съвместно задължаване на няколко лица със запис на заповед са уредени законодателно в разпоредбата на чл.513, ал.1 ТЗ във вр. с чл.537 ТЗ, която предвижда възникване на солидарна отговорност за издателите към приносителя.

5.Съставете примерен диспозитив на решение, с което исковата претенция се уважава.

ПРИЗНАВА ЗА УСТАНОВЕНО на основание чл. 422 ГПК по отношение на „Д и Д ритейл” ООД, гр. Пловдив, представлявано от управителят Начо Таков Делев и Начо Таков Делев, в качеството му на физическо лице, че същите дължат при условията на солидарност на „Спорт тех” ООД, гр. София сумата 21 964 (двадесет и една хиляди деветстотин шестдесет и четири) лева, по задължение, произтичащо от запис на заповед, издаден на 08.02.2006 г. с падеж 08.04.2006 г., въз основа на който са издадени заповед за изпълнение на парично задължение по чл.417 ГПК №.... 11.11.2008 г. по ч.гр.д. № / по описа на РС и изпълнителен лист, ведно със законната лихва от датата на подаване на заявлението по заповедното производство до окончателното изплащане на дължимите като главница суми.

ОСЪЖДА „Д и Д ритейл” ООД, гр. Пловдив, представлявано от управителят Начо Таков Делев и Начо Таков Делев на основание чл.78, ал.1 от ГПК да заплатят на „Спорт тех” ООД, гр. София сумата от представляваща направените в производството съдебни и деловодни разноски.

Решението подлежи на обжалване пред окръжен съд в двуседмичен срок от уведомяване на страните.